

**SENSITIVE INFORMATION UNDER EMBARGO: EU FOOD FRAUD NETWORK
RESTRICTED USE**

VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vragen en antwoorden over honingvervalsing.

Wat is een door de EU gecoördineerde actie?	2
Is honing momenteel gereguleerd in de EU?.....	2
Wat zijn de regels voor het suikergehalte in honing?	2
Waarom werd honing geselecteerd voor een door de EU gecoördineerde actie?	2
Wat zijn de meest voorkomende frauduleuze praktijken met betrekking tot honing?	3
Wat zijn de prikkels om te frauderen met honing?	3
Wat zijn de directe en indirecte gevolgen van honingvervalsing met suikers?.....	3
Kan het voeren van bijen met suikerstroop ook worden gezien als honingvervalsing?	4
Wat waren de doelstellingen van de door de EU gecoördineerde actie “From the Hives”?	4
Wie waren de actoren en wat was hun rol in de door de EU gecoördineerde actie “From the Hives”?	4
Wat was de bemonsteringsmethode voor het controleplan?.....	5
Welke analytische methoden en besluitvormingsmechanismen werden toegepast om verdachte honingmonsters te identificeren?	5
Wat wijzen de resultaten van de bemonsteringsfase uit?	6
Zijn de resultaten van de door de EU gecoördineerde actie representatief voor de EU-markt voor honing?	6
Wat zijn de belangrijkste conclusies van de bemonsteringsfase?.....	6
Wat wijzen de resultaten uit de onderzoeksfase uit?	7
Wat zijn de belangrijkste conclusies van de onderzoeksfase?	7
Hoe worden OLAF-onderzoeken uitgevoerd?	8
Wat is het wettelijk kader voor de tussenkomst van OLAF in de gecoördineerde EU-actie?	8
Hoe verzamelt OLAF digitaal bewijsmateriaal?	8
Wat waren de resultaten van het OLAF-onderzoek?	8
Hoe gaat de Commissie ervoor zorgen dat honing niet met suiker wordt vermengd?.....	9
Hoe gaat de Commissie om met de bevoegde autoriteiten in derde landen?.....	10

Wat is een door de EU gecoördineerde actie?

De diensten van de Commissie kunnen – op verzoek van een of meer EU-landen of op eigen initiatief – activiteiten op EU-niveau coördineren. Dit gebeurt wanneer exploitanten in verschillende lidstaten betrokken zijn bij een mogelijk frauduleus systeem en wanneer een dergelijke verdenking een gezondheidsrisico of een aanzienlijk sociaal-economisch risico inhoudt. In de besluitvormingscriteria voor een dergelijke coördinatie op EU-niveau wordt rekening gehouden met de ernst van die risico's, de betrouwbaarheid van de beschikbare informatie en de gelijkennis met eerdere voorvallen. Wanneer de verdenking verband houdt met ingevoerde producten, werkt de Commissie samen met de betrokken niet-EU-landen en verzoekt zij om gerichte informatie en onderzoeken.

Is honing momenteel gereguleerd in de EU?

Honing is een natuurlijk product dat al sinds de oudheid wordt gewaardeerd om zijn zoetkracht. De EU-wetgeving is gericht op het behoud van de zuiverheid van honing als onverwerkt rauw landbouwproduct, met uitzondering van wijzigingen in de chemische samenstelling ervan.

De definitie van honing luidt volgens Richtlijn 2001/110/EG van de Raad, bijlage 1, punt 1, als volgt: “Honing is een natuurlijke zoete stof die door de bijensoort *Apis mellifera* wordt bereid uit bloemennectar of uit afscheidingsproducten van levende plantendelen of uitscheidingsproducten van plantensapzuigende insecten op de levende plantendelen, welke grondstoffen door de bijen worden vergaard, verwerkt door vermenging met eigen specifieke stoffen, gedeponeerd, gedehydreerd, en in de honingraten opgeslagen en achtergelaten om te rijpen.”

De richtlijn bevat ook de samenstellingscriteria (voor menselijke consumptie) en bijbehorende etiketteringsvoorschriften. Deze voorschriften moeten worden nageleefd voordat honing in de EU in de handel mag worden gebracht.

Wat zijn de regels voor het suikergehalte in honing?

Natuurlijke suikers zijn een van de hoofdbestanddelen van honing en kunnen in verschillende hoeveelheden aanwezig zijn, afhankelijk van de botanische bron. Richtlijn 2001/110/EG van de Raad inzake honing (hierna “de honingrichtlijn”) stelt twee eisen aan het suikergehalte:

1. de som van het fructose- en glucosegehalte mag niet minder zijn dan 60 g per 100 g voor nectarhoning en niet minder dan 45 g per 100 g voor honingdauwhoning en aanverwante soorten gemengde honing;
2. het sacharosegehalte mag niet hoger zijn dan 5 g per 100 g. Er zijn echter hogere limieten vastgesteld voor verschillende specifieke botanische bronnen, zoals rode hanenkop, eucalyptus en lavendel.

Waarom werd honing geselecteerd voor een door de EU gecoördineerde actie?

Producentenorganisaties en verenigingen voor consumentenbescherming hebben herhaaldelijk hun bezorgdheid geuit over de mogelijke vervalsing van honing. Dat deze bezorgdheid terecht was, is gebleken uit de resultaten van een eerste gecoördineerd controleplan dat in de periode

2015-2017 werd georganiseerd: ten minste 14 % van de gecontroleerde monsters voldeed niet aan de zuiverheidsbenchmarks (link: https://food.ec.europa.eu/safety/eu-agri-food-fraud-network/eu-coordinated-actions/honey-2015-17_en). Dit is ook gebleken uit het aantal meldingen in het *Alert and Cooperation Network*, een netwerk dat de uitwisseling van administratieve informatie en de samenwerking tussen lidstaten op het gebied van officiële controles in de agro-voedselketen vergemakkelijkt (link: https://food.ec.europa.eu/safety/agri-food-fraud/administrative-assistance-and-cooperation-system_en).

Wat zijn de meest voorkomende frauduleuze praktijken met betrekking tot honing?

Honing is een natuurlijke stof die door honingbijen wordt geproduceerd. Er mogen geen ingrediënten aan zijn toegevoegd (bv. suiker, levensmiddelenadditieven, smaakstoffen enz.).

Honing kan worden vervalst met verschillende stoffen, zoals suiker of water, maar suiker is de meest voorkomende versnijdingsstof. Goedkope suikerstropen worden gebruikt om het volume honing te vergroten en het doeltreffend opsporen daarvan blijft een complex probleem, zelfs met geavanceerde analysemethoden. Ook wordt er gefraudeerd met de vermelding van de botanische bron of andere eigenschappen met als doel de consument een verkeerde indruk te geven van de kwaliteit en de waarde van de honing. Honing die in een bepaald geografisch gebied en met inachtneming van welbepaalde productiemethoden wordt geproduceerd, mag worden verkocht als een kwaliteitsproduct met een speciaal kenmerk (BOB, beschermde oorsprongsbenaming, of BGA, beschermde geografische aanduiding). Aangezien voor BOB/BGA-honing een hogere prijs kan worden gerekend, is het aantrekkelijk om gewone honing ten onrechte een dergelijke oorsprongsbenaming of geografische aanduiding te geven om de winst te verhogen. De verklaring van de geografische oorsprong kan ook worden vervalst om tariefregels te omzeilen. Andere frauduleuze praktijken houden verband met de samenstelling of etikettering. Zo kan de naam “honing” illegaal worden gegeven aan een product dat geheel of gedeeltelijk bestaat uit een product van mindere kwaliteit, zoals “bakkershoning”.

Wat zijn de prikkels om te frauderen met honing?

Door de hoge vraag van consumenten naar natuurlijke zoetstoffen is de prijs op de markt gestegen en hebben de wereldwijde honingprijzen het hoogste niveau in jaren bereikt. In de EU is de vraag naar honing groter dan de binnenlandse productie en moet dus een aanzienlijke hoeveelheid honing worden ingevoerd. De marktprijs varieert aanzienlijk afhankelijk van kwaliteitsaspecten die zonder grondige analyse niet altijd zichtbaar of meetbaar zijn; dit biedt kansen voor misleidende praktijken die bedoeld zijn om hier onrechtmatig economisch of financieel van te profiteren. Het prijsverschil tussen authentieke honing en suikerstroop en de moeilijkheid om na te gaan of honing met stroop is aangelengd, bieden malafide ondernemers aantrekkelijke mogelijkheden om hiermee te frauderen.

Wat zijn de directe en indirecte gevolgen van honingvervalsing met suikers?

Hoewel het risico voor de gezondheid van de consument als zeer laag wordt beschouwd (gebaseerd op de veronderstelling dat de toegevoegde suikerstropen geschikt zijn voor menselijke consumptie), is vervalsing van honing met suikers schadelijk voor het vertrouwen

van de consument in de EU-voedselketen, voor de marktdeelnemers en voor de reputatie van honing.

In 2021 was de gemiddelde waarde per eenheid in de EU ingevoerde honing 2,17 EUR per kilogram (met uitzondering van honing uit Nieuw-Zeeland), terwijl suikerstroop op basis van rijst verkrijgbaar was voor ongeveer 0,40 tot 0,60 EUR per kilogram. Het aanlengen van honing met suikerstroop levert fraudeurs een oneerlijk voordeel op. Professionele imkers in de EU die met dergelijke goedkopere alternatieven en mogelijk oneerlijke concurrentie worden geconfronteerd, kunnen ontmoedigd raken en beslissen om hun imkerij niet langer voort te zetten, wat op zijn beurt nadelige gevolgen heeft voor de hoeveelheid honing die in de EU wordt geproduceerd.

Kan het voeren van bijen met suikerstroop ook worden gezien als honingvervalsing?

Het voeren van bijen met suikerstroop kan in bepaalde perioden van het jaar nodig zijn. Imkers doen dit vaak wanneer zij de honing uit de korf oogsten om ervoor te zorgen dat de bijen voldoende voedsel hebben om in de winter niet te verhongeren. Het is belangrijk dat bijenvoeding die in de raten achterblijft, gescheiden wordt gehouden van de volgende partij honing die wordt geoogst voor de verkoop, omdat de bijenvoeding de honing anders verontreinigt en het geëxtraheerde product niet voldoet aan de EU-honingrichtlijn.

Het voeren van bijen met suikerstroop tijdens de periode waarin zij de meeste nectar aanmaken zou echter in strijd zijn met de wettelijke definitie van honing. Volgens deze definitie moet honing worden geproduceerd uit bloemennectar (“bloemenhoning” of “nectarhoning”) of uit afscheidingsproducten van levende plantendelen of uitscheidingsproducten van plantensapzuigende insecten op de levende plantendelen (“honingdauwhoning”).

Wat waren de doelstellingen van de door de EU gecoördineerde actie “From the Hives”?

De actie was gericht op het verzamelen van informatie over de incidentie van niet-conforme honing die in de Unie werd ingevoerd. De informatie werd verzameld door middel van bemonstering en analyse. De analyses betroffen uitsluitend de opsporing van honing die vermoedelijk toegevoegde suikerstroop bevatte. De gecoördineerde actie verliep in drie fasen:

- het verzamelen van honingmonsters aan de EU-grenzen;
- het verzamelen van traceerbaarheidsinformatie, en
- het verrichten van onderzoeken binnen de EU op de plaats van invoer, verwerking, vermenging en verpakking.

Wie waren de actoren en wat was hun rol in de door de EU gecoördineerde actie “From the Hives”?

Het directoraat-generaal Gezondheid en Voedselveiligheid van de Europese Commissie heeft de actie opgezet en gecoördineerd.

Zestien lidstaten (België, Bulgarije, Denemarken, Duitsland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Ierland, Italië, Litouwen, Polen, Roemenië, Spanje, Tsjechië en Zweden), Noorwegen en Zwitserland boden zich vrijwillig aan voor de eerste bemonsteringsfase. Zij moesten ook de plaats van bestemming van de gecontroleerde zendingen bevestigen alvorens nadere onderzoeken te overwegen. De nadere onderzoeken hadden betrekking op alle lidstaten en EVA-staten¹ van bestemming die verdachte zendingen hadden ontvangen. Deze onderzoeken werden uitgevoerd op de plaatsen van invoer, verwerking, vermenging en verpakking.

De autoriteiten van de lidstaten en de EVA-staten ontvingen:

- analytische assistentie van het kenniscentrum voor levensmiddelenfraude en -kwaliteit, beheerd door het JRC (link: https://knowledge4policy.ec.europa.eu/food-fraud-quality_en);
- inlichtingenondersteuning van het directoraat-generaal Gezondheid en Voedselveiligheid van de Europese Commissie voor het verzamelen van informatie van zowel de exporteurs als de importeurs (eerdere invoertransacties geregistreerd in het Traces-systeem², reeds binnen het *Alert and Cooperation Network* geregistreerde gevallen van non-conformiteit en verdenkingen van voedsel fraude), en
- indien gewenst, inlichtingen- en onderzoeksondersteuning van het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF), (link: https://anti-fraud.ec.europa.eu/index_nl).

Wat was de bemonsteringsmethode voor het controleplan?

Tussen november 2021 en februari 2022 hebben de lidstaten en de autoriteiten van de EVA-staten bij grenscontroleposten honing bemonsterd. Indien een zending honing die bij invoercontroles werd aangeboden, uit meer dan een productiepartij bestond, werd slechts één partij bemonsterd. Er moesten verschillende monsters van een partij worden genomen om een verzamelmonster te vormen, dat voor analyse naar het JRC moest worden gestuurd.

Er zijn in totaal 320 monsters genomen, waarvan het merendeel afkomstig was uit China (89), Oekraïne (74), Argentinië (34), Mexico (22), Brazilië (18) en Turkije (15). De meeste daarvan werden aangemerkt als “polyflorale” (77 %) of “monoflorale” honing (11 %); de rest was van onbekende botanische oorsprong.

Welke analytische methoden en besluitvormingsmechanismen werden toegepast om verdachte honingmonsters te identificeren?

Aangezien suiker het hoofdbestanddeel van honing is, kan het moeilijk zijn om de mate van vervalsing door toegevoegde suikers te bepalen. Het is ook bijzonder moeilijk om onderscheid te maken tussen suikers die van nature voorkomen en suikers die zijn toegevoegd, aangezien het vervalste product zeer vergelijkbare fysische en chemische eigenschappen kan vertonen.

Het JRC heeft verschillende gecombineerde methoden gebruikt om honing te onderzoeken op de aanwezigheid van toegevoegde suikerstroop. Het gebruikte daarvoor de meest geavanceerde methoden die momenteel beschikbaar zijn. Het kwaliteitssysteem van het JRC is ISO 9001-

¹ EVA – de Europese Vrijhandelsassociatie (d.w.z. IJsland, Liechtenstein, Noorwegen en Zwitserland).

² Traces – TRAdE Control and Expert System (https://food.ec.europa.eu/animals/traces_en#about-traces).

gecertificeerd en bepaalde testactiviteiten van JRC Geel zijn ISO 17025:2017-geaccrediteerd. De analysemethoden die werden gebruikt voor het genereren van de gerapporteerde gegevens vallen echter buiten het toepassingsgebied van de accreditatie. Met dit feit moest rekening worden gehouden bij het initiëren van regelgevende maatregelen door de autoriteiten van de lidstaten.

Wat wijzen de resultaten van de bemonsteringsfase uit?

Van de 320 ontvangen monsters bestond er bij 147 (46 %) een verdenking van non-conformiteit met de bepalingen van de honingrichtlijn omdat ten minste één marker van niet oorspronkelijk aanwezige suikerbronnen werd opgespoord. De gebruikte technieken leverden kwalitatieve informatie op (aanwezigheid/afwezigheid van markers) en het was dan ook niet mogelijk om het gehalte aan strooptoevoegingen in honing te schatten.

Het hoogste absolute aantal verdachte zendingen was afkomstig uit China (66 van de 89, 74 %), hoewel honing afkomstig uit Turkije (14 van de 15, 93 %) het hoogste relatieve aandeel verdachte monsters had. Uit het Verenigd Koninkrijk ingevoerde honing had een nog hoger verdenkingspercentage (10 op 10, 100 %). De beschikbare traceerbaarheidsinformatie suggereert echter dat dit kan komen omdat het honing betreft die in andere landen is geproduceerd, in het Verenigd Koninkrijk verder werd verwerkt en vervolgens weer naar de EU werd uitgevoerd.

Zijn de resultaten van de door de EU gecoördineerde actie representatief voor de EU-markt voor honing?

Er werd nooit verwacht dat de resultaten een weergave zouden geven van de EU-markt voor honing, maar wel dat ze een idee zouden geven van de omvang en de aard van de vervalsing van ingevoerde honing met suikerstroop. De monsters werden willekeurig genomen. De bemonsteringsfrequentie tijdens de actie bereikte 15 % van de zendingen die tijdens de bemonsteringscampagne bij invoercontroles werden aangeboden en bood zo een zekere weergave van de handelsstromen.

Hoewel een bepaald aantal op de interne markt ingevoerde partijen honing is getest, geven de verkregen resultaten alleen de situatie tijdens de bemonsteringsperiode weer en mogen zij niet worden veralgemeend of geëxtrapoleerd naar andere situaties.

In totaal werden 123 exporteurs gecontroleerd, van wie er 70 waren gemarkeerd omdat zij zendingen honing hadden uitgevoerd waarvoor een verdenking bestond dat ze waren vervalst met niet oorspronkelijk aanwezige suikers. Van de 95 importeurs die werden bemonsterd, was twee derde (63 importeurs) bezorgd omdat ze vermoedden dat ten minste één partij honing met suikers was vervalst.

Wat zijn de belangrijkste conclusies van de bemonsteringsfase?

De gecoördineerde actie van de EU bevestigde de veronderstelling dat bij een deel van de honing die op de interne markt wordt ingevoerd, de verdenking bestaat dat deze niet voldoet aan de bepalingen van de honingrichtlijn. Bij 46 % van de geanalyseerde monsters was er een verdenking van non-conformiteit. Het verdenkingspercentage was aanzienlijk hoger dan in het eerdere EU-brede gecoördineerde controleplan dat in de periode 2015-2017 werd uitgevoerd,

waarbij 14 % van de geanalyseerde monsters niet voldeed aan de vastgestelde benchmarkcriteria om de authenticiteit van honing te beoordelen.

Bij het huidige onderzoek werd echter een andere reeks methoden met een verbeterd opsporingsvermogen gebruikt, wat dit verschil zou kunnen verklaren. De analyse met een stabiele koolstofisotoopverhouding door EA-IRMS (AOAC-methode 991.41), een methode die in het verleden vaak is gebruikt om suikerstroop gemaakt van maïszetmeel of suikerriet op te sporen, was niet doeltreffend voor het opsporen van verdachte honing. Dit kan erop duiden dat suikerstropen van maïszetmeel of suikerriet niet langer worden gebruikt om honing aan te lengen en dat deze geheel of gedeeltelijk zijn vervangen door stropen van bijvoorbeeld rijst, tarwe of suikerbiet.

Er zijn nog steeds verbeterde, geharmoniseerde en internationaal erkende analysemethoden nodig om de officiële controlelaboratoria te voorzien van een grotere capaciteit om honing op te sporen die is vervalst met gemodificeerde suikerstropen die het karakteristieke suikerprofiel van echte honing grotendeels nabootsen.

Wat wijzen de resultaten uit de onderzoeksfase uit?

Tot nu toe zijn 37 exploitanten onderzocht, waarvan er (tot nu toe) zeven uiteindelijk zijn bestraft voor het vervalsen van honing met vreemde suikers.

Andere inlichtingen die in de loop van de door de EU gecoördineerde actie zijn verzameld – en die momenteel worden onderzocht – hebben betrekking op het gebruik en het mengen van honing en suikerstroop op het grondgebied van de EU zelf, het verwijderen van pollen (een marker van oorsprong) of de vervalsing van geleidedocumenten van de honing om de ware oorsprong ervan te maskeren.

Wat zijn de belangrijkste conclusies van de onderzoeksfase?

De meeste autoriteiten van de lidstaten deden onderzoek met behulp van de officiële beschikbare laboratoriumtechnieken. Die technieken zijn in de eerste plaats bedoeld voor controle op de bepalingen van de honingrichtlijn en het is bekend dat ze minder effectief zijn om geavanceerde honingvervalsing op te sporen en aan te tonen, als alleen die technieken worden gebruikt. Tegelijkertijd bleek “forensisch onderzoek” (d.w.z. een combinatie van controles ter plaatse, monsterneming en nauwkeurig onderzoek van documenten, computers en telefoongegevens) nuttig om fraudeurs op te sporen.

Op basis van het bovenstaande kan worden geconcludeerd dat een deel van de uit niet-EU-landen ingevoerde honing waar volgens het JRC de verdenking van vervalsing op rust, op de EU-markt aanwezig en onopgemerkt blijft.

Hoe worden OLAF-onderzoeken uitgevoerd?

Alle binnenkomende informatie die mogelijk van belang is voor het onderzoek wordt geanalyseerd door een speciale eenheid bij OLAF, om te bepalen of het openen van een onderzoek of een coördinatiezaak gerechtvaardigd is.

Als er een zaak wordt geopend, onderzoeken de onderzoekers van OLAF de aantijgingen en verzamelen zij het bewijsmateriaal dat dient om de feiten vast te stellen en een gedetailleerd eindverslag op te stellen. Daartoe verzamelen en analyseren zij alle bewijsstukken en gegevens waarover zij beschikken, en ondervragen zij getuigen en mogelijke verdachten. Ook kunnen controles ter plaatse worden uitgevoerd.

OLAF voert administratieve onderzoeken uit. De resultaten van deze onderzoeken worden doorgegeven aan de bevoegde autoriteiten. Een OLAF-onderzoek kan leiden tot bestuursrechtelijke, financiële, tuchtrechtelijke of gerechtelijke procedures. OLAF voert zijn taken integer, onpartijdig en professioneel uit, met eerbiediging van de rechten en vrijheden van personen.

Wat is het wettelijk kader voor de tussenkomst van OLAF in de gecoördineerde EU-actie?

Het onderzoek van OLAF werd geopend op basis van artikel 3 van Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 (de “OLAF-verordening”).

De controle ter plaatse en de digitale forensische opsporing werden toegestaan in de loop van een onderzoek dat was geopend op grond van artikel 5 van Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 en uitgevoerd op grond van artikel 3 van Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013, overeenkomstig artikel 7, lid 2, van Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013, overeenkomstig artikel 3, lid 2, van Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013, en de artikelen 6 en 7 van Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96, ingevolge een delegatie van bevoegdheden door de directeur-generaal van OLAF krachtens artikel 17, lid 6, van Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013.

Hoe verzamelt OLAF digitaal bewijsmateriaal?

De OLAF-specialisten op het gebied van digitaal bewijsmateriaal bieden OLAF-onderzoekers praktische ondersteuning bij digitaal forensisch onderzoek (identificatie, opsporing, beeldvorming, verzameling, analyse en bewaring van digitaal bewijsmateriaal). Meer informatie is te vinden in de [informatiebrochure over digitaal forensisch onderzoek](https://anti-fraud.ec.europa.eu/document/download/2a0a34af-1c33-4103-80c4-801612c3ae90_en?filename=digital_forensic_leaflet_en.pdf) (https://anti-fraud.ec.europa.eu/document/download/2a0a34af-1c33-4103-80c4-801612c3ae90_en?filename=digital_forensic_leaflet_en.pdf).

Wat waren de resultaten van het OLAF-onderzoek?

OLAF opende een coördinatiezaak om onderzoeksondersteuning en inlichtingen te verstrekken. OLAF werkte nauw samen met de deelnemende lidstaten en de EVA-landen, met het directoraat-generaal Gezondheid en Voedselveiligheid van de Europese Commissie en met het JRC. De

resultaten van forensisch onderzoek, gebaseerd op controles ter plaatse, monsterneming en nauwgezet onderzoek van computers en telefoongegevens, toonden collusie tussen de exporteur en de importeur aan met betrekking tot:

- het gebruik van suikerstroop om honing te vervalsen en de prijs te verlagen;
- het regelmatig uitvoeren van analyses in geaccrediteerde laboratoria om honing/suikermengsels aan te passen en op die manier te voorkomen dat klanten en officiële autoriteiten voorafgaand aan invoertransacties vervalsing opsporen;
- het gebruik van additieven en kleurstoffen om de ware botanische bron van honing te vervalsen;
- het maskeren van de ware geografische oorsprong van honing door traceerbaarheidsinformatie te vervalsen.

Hoe gaat de Commissie ervoor zorgen dat honing niet met suiker wordt vermengd?

De primaire verantwoordelijkheid voor het waarborgen van de naleving van de EU-wetgeving inzake agrovoedingsmiddelen ligt bij de exploitanten van levensmiddelenbedrijven. Het opsporen en bestrijden van voedsel fraude is de verantwoordelijkheid van de lidstaten. Exploitanten van levensmiddelenbedrijven (inclusief importeurs) die in de honingsector actief zijn in alle stadia van de productie, verwerking en distributie moeten:

- a) ervoor zorgen dat levensmiddelen die in de EU in de handel worden gebracht, voldoen aan de voorschriften van de levensmiddelenwetgeving van de EU en van hun eigen land die relevant zijn voor hun activiteiten, en zij moeten ervoor zorgen dat de honing die zij verhandelen voldoet aan de EU-handelsnormen;
- b) controleren of aan die voorschriften is voldaan (primaire verantwoordelijkheid); en
- c) correct melding maken van de aard, de samenstelling, het land van oorsprong of de plaats van herkomst van de honing die zij in de EU in de handel brengen of die zij uitvoeren buiten de EU.

De resultaten van de gecoördineerde actie tonen aan dat sommige exploitanten van levensmiddelenbedrijven hun primaire verantwoordelijkheid niet nakomen en zo het consumentenvertrouwen in gevaar brengen, de voedselwaardeketens ondermijnen, oneerlijke concurrentie creëren voor producenten en exploitanten in de EU, en de geloofwaardigheid van de voedselcontrolesystemen in gevaar brengen. De Commissie roept de marktdeelnemers ertoe op de voorschriften van de EU-wetgeving na te leven en corrigerende maatregelen toe te passen om de waargenomen negatieve resultaten die schadelijk zijn voor de reputatie van de honingsector aan te pakken.

Het opsporen en bestrijden van voedsel fraude is de verantwoordelijkheid van de lidstaten, met name op grond van de bepalingen van de verordening officiële controles. De verordening voorziet in een uitgebreide reeks instrumenten om fraude aan te pakken, waaronder bepalingen voor samenwerking in geval van grensoverschrijdende schendingen, en geeft de Commissie een rol bij de coördinatie en handhaving van de doeltreffende toepassing van deze maatregelen op EU-niveau.

Er bestaan officiële analytische methoden om de authenticiteit van honing vast te stellen, maar deze lopen achter en zijn niet gevoelig genoeg om een laag of gemiddeld niveau van suikervervalsing op te sporen. Fraudeurs passen dus de mate van vervalsing met vreemde suikers in honing aan zodat zij de zwakke plekken in de huidige analytische capaciteit kunnen uitbuiten. Dezelfde analytische beperkingen gelden voor grenscontroles. De door het JRC in het kader van de door de EU gecoördineerde actie gebruikte methoden zijn nuttig gebleken om verdenkingen van fraude op te sporen, maar moeten nog worden geharmoniseerd en gestandaardiseerd. Een dergelijk programma vereist passende financiering en enige tijd om effectief te worden uitgevoerd in officiële controlelaboratoria. De Commissie heeft de lidstaten verzocht de nationale markt- en grenscontroles te verscherpen, maar op dit verzoek kon niet volledig worden ingegaan zonder de bovengenoemde beperkingen aan te pakken.

Hoe gaat de Commissie om met de bevoegde autoriteiten in derde landen?

Voor de invoer heeft de Commissie al een authenticiteitsvereiste toegevoegd aan het certificaat dat de ingevoerde honing vergezelt (zie: Uitvoeringsverordening (EU) 2022/36 van de Commissie van 11 januari 2022 tot wijziging van bijlage III bij Uitvoeringsverordening (EU) 2020/2235 wat betreft modelcertificaten voor de binnenkomst in de Unie van zendingen van bepaalde levende waterdieren en producten van dierlijke oorsprong (PB L 8 van 13.1.2022, blz. 36)).

De Commissie zal ook voorstellen om de invoercontroles te verscherpen, maar op dit moment kunnen de lidstaten de controles op geïdentificeerde fraudeurs die in derde landen actief zijn niet verscherpen omdat het niet verplicht is ondernemingen die honing naar de EU mogen uitvoeren op een lijst te plaatsen, terwijl dat voor tal van andere producten van dierlijke oorsprong wel het geval is. Een dergelijke lijst zou het mogelijk maken de bepalingen toe te passen van Uitvoeringsverordening (EU) 2019/1873 van de Commissie van 7 november 2019 betreffende de procedures voor een gecoördineerde uitvoering, door de bevoegde autoriteiten, van verscherpte officiële controles aan grenscontroleposten van producten van dierlijke oorsprong, levende producten, dierlijke bijproducten en samengestelde producten (PB L 289 van 8.11.2019, blz. 50).

Ten slotte probeert de Commissie in gesprek te gaan met de bevoegde autoriteiten van uitvoerende landen. Alle betrokken landen zullen op de hoogte worden gebracht van de resultaten van de door de EU gecoördineerde actie en worden verzocht onderzoeken in te stellen en bevestigde fraude op passende wijze te bestraffen.